

emcdda.europa.eu

ÖSSZEFOGLALÓ – KIEMELT TÉMA:

Az intravénás kábítószer-használat tendenciái Európában

Kábítószer és Kábítószer-függőség Európai Megfigyelőközpontja

Hírzárlat: 2010.06.24. – közép-európai idő szerint 00.00 óráig

Bevezetés

Ez a „Kiemelt téma” az intravénás kábítószer-használat jelenlegi európai helyzetét járja körül. A jelentés alapvetően két kérdést vizsgál: Mennyire elterjedt, és hogyan változik az intravénás kábítószer-használat a mai Európában? Hogyan próbálják az európai országok megelőzni vagy csökkenteni ezt a fajta kábítószer-használatot és a vele járó ártalmakat?

Az intravénás kábítószer-használat európai szintű elterjedtségének és tendenciáinak becsléséhez különféle forrásokból származó adatok elemzésére került sor. A legfrissebb adatok azt jelzik, hogy az intravénás kábítószer-használat a legtöbb európai országban stagnál vagy csökken. Az intravénás használattal járó ártalmak csökkentésére irányuló intézkedések, mint például az opiát helyettesítő kezelés, valamint a tűcsere programok, mára már a rászorulóknak sokakat elérnek.

Becsült elterjedtség

- A 14 országról rendelkezésre álló nemzeti becslések az intravénás kábítószer-használók arányában jelentős országonkénti különbségekre engednek következtetni: a 15–64 éves népesség körében ezer főre vetítve egynél kevesebb és 15 fő között mozog ez az arány.
- Az elterjedtségre vonatkozó becslésekkel rendelkező tizenkét uniós tagállamban a súlyozott átlag körülbelül 2,5 intravénás használó/ezer fő a 15–64 éves népesség körében. Az Európai Unió egészére vetítve ez háromnegyed millió és egymillió közötti számú aktív intravénás kábítószer-használót jelent.
- Öt ország tudott adatokkal szolgálni az intravénás használat 2002 és 2007 közötti tendenciájának megítéléséhez. Bár ezen országok közül háromban csökkenést lehetett megfigyelni, a változás csak az **Egyesült Királyságban** volt statisztikailag jelentős.

Kezelésre jelentkező kábítószer-használók

- Huszonhat európai ország közölt adatokat a kezelési központokban 2007-ben jelentkező kábítószer-használókról. A kezelést megkezdő szerhasználókra vonatkozó adatok azonban nem feltétlenül reprezentatívak a kezelt populáció egészére nézve.
- A 2007-ben kezelésre jelentkező összes kábítószer-használó kliens egyharmada (33%) nevezte meg az intravénás használatot az elsődlegesen szere szokásos alkalmazási módjaként. Az elsődleges kábítószerüket „általában intravénásan” használók aránya a **Hollandiában** mért kevesebb, mint 2% és a **litvániai** 93% között mozgott.
- A kezelésre jelentkezők körülbelül egynegyede számolt be arról, hogy korábban használt kábítószerüket intravénásan, de jelenleg már nem teszi. A kezelésre jelentkezők tehát nagyjából 60%-a használ vagy használt kábítószerüket intravénásan.
- Az intravénás kábítószer-használat Európában többnyire az opiát-használathoz kötődik. Az elsődleges opiát-használat miatt kezelésre jelentkezők körében átlagosan 45% azoknak az aránya, akik elmondásuk szerint általában intravénásan használják. Az elsődlegesen kokainhasználó kliensek közül 8% jelezte, hogy rendszerint intravénásan használja a szert. Azokban az országokban, ahol az amfetaminhasználók alkotják a kliensek legnagyobb csoportját, az elsődleges amfetamin (**Finnország**,

HU — Hírzárlat: 2010.06.24. – közép-európai idő szerint 00.00 óráig

Svédország) vagy metamfetamin (**Cseh Köztársaság, Szlovákia**) használók 41–83%-a számolt be a kábítószer rendszeres intravénás használatáról.

- 2002 és 2007 között a kezelésre első alkalommal jelentkező opiát-, kokain- vagy amfetaminhasználók körében a legtöbb országban csökkent azoknak az aránya, akik elmondásuk szerint intravénásan használják elsődleges kábítószerüket.
- A kezelésre 2002 és 2007 között első alkalommal jelentkezőkről szóló adatok alapján az intravénás használat az elsődleges kokainhasználók körében csökkenő, az amfetaminhasználók körében stagnáló tendenciát mutat.

Intravénás használat a börtönökben

- Országtól függően a fogva tartottak 6–38%-a számolt be arról, hogy használt már kábítószer intravénásan. A börtönben történt intravénás használatról a fogvatartottak 1–31%-a nyilatkozott.

Fertőző betegségekről szóló adatok

- Az intravénás kábítószer-használók körében végzett, fertőző betegségek előfordulására irányuló szűrővizsgálatok tanúsága szerint néhány országban magas azoknak az aránya, akik kevesebb, mint két éve intravénás szerhasználók – ami az ilyen használat közelmúltbeli elkezdésének magasabb szintjére utal –, emellett sok országban magas a 25 év alatti intravénás használók aránya is.
- Az EU tagállamaiban a HIV-fertőzés, intravénás kábítószer-használók körében újonnan diagnosztizált eseteinek aránya többnyire stabilan alacsony szintű, esetleg csökken.
- Az Európai Unióval szomszédos országokban a HIV-fertőzés intravénás kábítószer-használatnak tulajdonított, bejelentett eseteinek növekvő arányai arra utalnak, hogy a fertőzés átadása folyamatosan magas szintű.

A kábítószer okozta halálesetek európai tendenciái

- Mivel a kábítószer-túladagolás által okozott halálesetek közül sokban szerepet játszik a heroin intravénás használata, a kábítószer okozta halálesetekre vonatkozó adatokból következtetni lehet az intravénás kábítószer-használat előfordulására és tendenciáira.
- A 2007-ről szóló adatok 18 EU-tagállam közül ötben a kábítószer okozta halálesetek számának stagnálását mutatják, a többi 13 országban viszont emelkedő tendenciát jeleznek.
- A kábítószer okozta halálesetek áldozatainak életkor szerinti profilja arra utal, hogy a fiatal heroin-használók száma a legtöbb országban kezd stabilizálódni, vagy akár csökkenni. Több országban viszont azt jelzik az adatok, hogy a fiatal kábítószer-használók, különösen az intravénás heroin-használók köre folyamatosan bővül.

Az intravénás kábítószer-használatra irányuló beavatkozások

- Az európai országokban az intravénás kábítószer-használatra és annak következményeire adott válaszlépések központi eleme a szerhasználók kezelése, különösen az opiát helyettesítő kezelés, amely a leghatékonyabb beavatkozás az intravénás használat csökkentésére.
- Az Európai Unióban 2007-ben a becslések szerint 650 000 kliens részesült helyettesítő kezelésben, ami a problémás opiát-használók teljes becsült számának körülbelül 40%-ával egyenlő. A 2007-ben helyettesítő kezelésben résztvevők száma több mint háromszoros növekedést jelent 1995-höz képest.
- Tíz ország adatai alapján nagy különbségek vannak a tekintetben, hogy a problémás opiát-használók mekkora része juthat opiát helyettesítő kezeléshez: **Cipruson** az arányuk 5%, míg **Németországban** meghaladja az 50%-ot.
- Az EU összes tagállamában, valamint Horvátországban és Norvégiában is léteznek, és az országok többségében jól hozzáférhetőek a tucssere programok, amelyek célja az intravénás eszközök közös használatával járó fertőző betegségek kockázatának csökkentése.

- Az így szétosztott fecskendők összesített száma 2003 és 2007 között 33%-kal nőtt abban a 14 országban, ahol ez az adat rendelkezésre állt.
- A tűcsere állomások – nem számítva a gyógyszerári értékesítést – a becslések szerint éves átlagban az Európai Unió területén egy intravénás kábítószer-használónak körülbelül 50 fecskendőt osztanak ki.